

IMPACT

– som strategi, produktionsmetode og intention i kunstnerisk arbejde

Pernille Skov, CAKI, april 2022

Impact er ikke et klart defineret begreb eller en velbeskrevet metode. Set i et overordnet perspektiv kan impact dog karakteriseres ved et ønske om at skabe en forandring, ofte på samfundsmæssigt niveau. Det handler om at sætte tingene i bevægelse gennem den påvirkning, handlingen, projektet, værket eller strategien har.

Hvis vi ser med analytiske øjne på begrebet, kan vi udskille tre niveauer i forståelse af impact i relation til det kunstneriske arbejde. Det ene er anvendelse af impact som et strategisk redskab; det andet er impact som en produktionsmetode; det tredje er impact som intention.

Impact som strategi

Impact strategier anvendes ofte som styringsredskab i bl.a. fonde og NGO'ere. En af fordelene ved at arbejde med impact er, at det giver mulighed for at sætte et relativt præcist defineret mål for en given indsats, som forskellige typer af aktører kan bidrage til at realisere. En ulempe kan være, at strategierne resulterer i effektmålingsregimer hos bevillingsgiverne, der giver udslag som manglende vilje til at støtte de såkaldte vilde ideer, hvor effekten ikke kan forudsiges eller måles.¹ En fordel er, at ved at sætte et strategisk mål for en ønsket langsigtet effekt, kan flere aktører melde sig ind i den forandringskabende proces, uden alle skal abonnere på samme metoder, organisationsmodeller eller procesdesign for at kunne mødes i et partnerskab. Man samarbejder om et fælles mål, ikke nødvendigvis om en fælles proces.²

Impact production

I filmbranchen henviser begrebet impact production til, at filmen har en strategisk ambition om at have en indvirkning på sine omgivelser. Overordnet kan man sige, at hvis man har som mål at øge filmens potentiale for at skabe samfundsmæssig forandring, kan man kalde det for impact production. Det henviser ofte til filmprojekter med en specifik mission og konkrete budskaber, der sigter mod at skabe forandring ved at skabe opmærksomhed, eller ved at inspirere andre mennesker eller politiske grupperinger til at handle på et problem. Tilsvarende kan impact production også have som mål direkte at påvirke politiske beslutningstagere i forbindelse med specifikke spørgsmål.

¹For en kritik af 'effektmålingsregimet', se et kritisk debatindlæg i Fundats, et netmedie om fonde:

<https://fundats.dk/fondsledelse/bestyrelsesarbejde/impact-fokus-boer-ikke-staa-alene-start-vildskabsfonden/>

² Store fonde i USA og England har i en årrække arbejdet med strategier for collective impact for at skabe social forandring. Det er muligt at læse mere om i Stanford Social Innovation Review, bl.a. i artiklen Collective Impact af John Kania og Mark Kramer: https://ssir.org/articles/entry/collective_impact

Kunstnerskaber og De Bæredygtige Arbejdsliv

Når man arbejder med impact production handler det i høj grad om de partnerskaber og den kommunikationsstrategi, der er skal understøtte forandringsprocessen. Derfor starter man også tidligt i processen med at spørge til, hvilken indvirkning det er målet, at projektet vil have på verden. Strategien for projektets implementering eller udfoldelse bliver således målrettet og formålsbestemt allerede i et tidligt stadie.³

I de kunstneriske praksisser står vi ofte i den omvendte situation: at vi starter en proces, hvor der ofte er lidt eller intet fokus på den indvirkning, projektet potentielt kan have i omverdenen – ud over måske kommercielt. At arbejde med impact som strategi for en kunstnerisk praksis eller et projekt kan derfor være med udfolde nye muligheder for kunstens succeskriterier og produktionsformer.

Impact som intention: Nye succeskriterier for kunstnerskabet

Impact tilbyder et nyt blik for, hvad succeskriterierne for den kunstneriske praksis kan være. I den mere traditionelle, værkorienterede kunstnerposition, der har kendetegnet den vestlige kunst gennem de seneste århundreder, optræder kunstneren ofte som afsender af et værk, der sendes ud til en omverden. Det er modtagelse af værket blandt peers og publikum, der er med til at bestemme, hvornår værket er en succes. Successen måles her fortrinsvis på kunstneriske eller kommercielle parametre.

Kunstnernes fortællinger og værker er selvfølgelig altid centrale for kunstnerskabet. Ved at lade en relation til den omverden, der omgiver den kunstneriske praksis, betone af en impact-strategi, bliver det muligt at arbejde med et bredere kunstnerskab, hvor kunsten at engagere sig i formål, som ligger uden for kunstnerskabet selv. Det handler således ikke udelukkende om, hvorvidt værket er vellykket udført og udkommet som værk i egen ret men om, hvorvidt værket har den forandringsskabende effekt, der afspejler en grundlæggende intention med værket. Fokus for succes har dermed flyttet sig fra værket selv til værkets effekt på en omverden.

Samtidig har oplevelsen af kunst for kunstens skyld også en påvirkning – et impact – og kan være forandringsskabende på individniveau. Bikubenfonden har netop offentlig en undersøgelse, der bl.a. viser, at kunsten kan give os nye erkendelser og udvide vores horisont i forhold til samfundsmæssige eller etiske forhold.⁴ Den kan være en ventil for vores følelser og give rum for

³ Der er mange veje ind i impact production. Én af dem går gennem krydsfeltet for storytelling og social forandring. Det kan du høre mere om i denne podcast udgivet af Stanford Social Innovation: https://ssir.org/podcasts/entry/storytelling_and_social_change

⁴ Se de to undersøgelser for hhv. scenekunsten og billedkunsten her: <https://www.bikubenfonden.dk/mere-viden>

Kunstnerskaber og De Bæredygtige Arbejdsliv

fordybelse og refleksion, og den kan udvikle samtaler og samvær mellem mennesker. Forskellen på denne form for indvirkning og føromtalte impact production er selvfølgelig, at der i det sidste tilfælde ikke er tale om en impact strategi, der sættes i værk for at målrette den forandringskabende oplevelse eller indsigt hos en bestemt målgruppe eller et bestemt publikum. Forandringen sker så at sige i det enkelte menneskes møde med værket eller den æstetiske oplevelse.

ENTRE DEBAT LIVE: Impact!

Spørgsmålet er, om vi i de kunstneriske praksisser og virksomheder kan have gavn af at anlægge et impact-element som en del af intentionen og succeskriteriet for værket eller projektet. Det er selvfølgelig ikke alle praksisser, der egner sig til at blive informeret af et impact fokus, men måske er det flere end man lige går og forestiller sig. Derfor spørger vi ved ENTRE DEBAT LIVE d. 21. april, hvordan impact som strategi kan bringes i anvendelse i den kunstneriske praksis og virksomhed.

På dagen sætter vi fokus på alle tre perspektiver på impact – som strategi, som produktionsform og som intention. Med til at drøfte begrebet og dets relevans og aktualitet for de kunstneriske praksisser har vi Jennifer Vedsted Christiansen, instruktør og partner i *How To Kill A Dog*, Katrine Brocks og Pernille Tornøe, hhv. filminstruktør og filmproducer og ophavskvinder til filmen *'Under bølgerne, over skyerne'* fra 2019 samt Peter Kirkhoff Eriksen, seniorrådgiver i Bikubenfonden.

I samtalen tager vi afsæt i konkrete projekter og praksisser, der på den ene eller den anden måde arbejder med impact, inden vi tager de mere udforskende briller på i et forsøg på at udfolde, hvilke potentialer der kan være for at befrugte de kunstneriske projekter og praksisser med impact.

Du kan læse mere om arrangementet og tilmelde dig til live eller online her:

<https://caki.dk/project/entre-debat-impact/>